

TEMA 7. L'Organització de les Nacions Unides

1. Antecedents i creació de l'ONU: La Carta de l'ONU. 2. Propòsits i principis de l'organització. 3. La condició de membre de l'ONU. 4. Els òrgans de l'ONU. 5. Reforma i revisió de la Carta de l'ONU. 6. Els organismes especialitzats de l'ONU.

Esta obra está protegida [con una Licencia Creative Commons Atribución-NoComercial-SinDerivar 4.0 Internacional.](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

1. ANTECEDENTS I CREACIÓ DE L'ONU: LA CARTA DE LES NACIONS UNIDES

- 1) “Concert Europeu de Potències” (s. XIX) va acabar amb inici 1a Guerra Mundial
- 2) Tdo. de Paz (Versalles, 28-VI-1919) va crear la Societat de les Nacions (SDN)
  - ⊗ Incapaç de mantindre la pau per l'auge de totalitarismes (el Japó, Itàlia, Alemanya, URSS)
  - ⊗ Vocació universal limitada en la pràctica (54 És., no EUA)
- 3) Durant 2a Guerra Mundial comencen preparatius per a crear una nova OI de vocació universal + finalitats generals
  - ⊗ Conferència de San Francisco: 16-VI-1946 Carta ONU + Estatut CIJ
- 4) Carta ONU
  - ⊗ és el tdo. constitutiu de l'única OI de vocació universal + finalitats gnrals.
  - ⊗ introdueix jerarquia normativa en DI (art. 103).

2. PROPÒSITS I PRINCIPIS DE L'ORGANITZACIÓ

A) ELS PROPÒSITS DE L'ONU

1) Propòsits d'una OI = les finalitats o objectius que es pretenen aconseguir amb la seua creació

2) Propòsits ONU art. 1

⊙ Manteniment pau i seguretat int'els. Mesures per a aconseguir-ho:

- Mesures col·lectives de sanció → Capt. VII Carta ONU
- Mitjans pacífics solució controvèrsies → Capt. VI Carta

⊙ Enfortir la pau universal

- L'ONU adoptarà “totes les mesures necessàries”

⊙ Realitzar la cooperació internacional en:

- solució problemes int'els econòmics, socials, culturals o humanitaris
  - Acció ONU en objectiu global “Desenvolupament i erradicació de la pobresa”
- Desenvolupament i respecte DDHH i llibertats fonamentals
  - Acció ONU en objectiu global “DDHH, democràcia i bon govern”

⊙ Que ONU siga el “centre que harmonitze els esforços de les nacions” per a aconseguir la resta de propòsits

- Si una controvèrsia entre És. afecta a una matèria en la qual un òrgan principal de l'ONU té alguna responsabilitat principal, la CIJ sempre li ho ha recordat a les parts en la controvèrsia

B) ELS PRINCIPIS DE L'ONU

1) Principis d'una OI = regles de conducta que han de complir la OOI i les seues EEMM per a la consecució dels propòsits d'aquesta OI

2) Principis de l'ONU. Enumerats en art. 2

3) Desenvolupats en Res. AGNU 2625 (XXV) Declaració de principis de DI

⊙ Codificació en sentit estricte (art. 2 Carta ONU):

- Prohibició amenaça o ús de la força
- Arranjament de controvèrsies per mitjans pacífics
- No intervenció en els assumptes interns
- Igualtat sobirana dels És.
- Complir de bona fe les obligacions de la Carta

⊙ Desenvolupament progressiu del DI: (només en Res. 2625 (XXV))

- Oblig. dels És. de cooperar entre si
- Igualtat de drets i lliure determinació dels pobles

⊙ Principis privatis de la Carta:

- Oblig. de EEMM d'ajudar l'ONU en les accions que exercisca
- Principi d'autoritat de l'ONU sobre És. NO membres per a mantindre pau i seguretat int'els

4) Valor jurídic d'aquests principis:

⊙ Són “principis bàsics de DI”

⊙ CIJ: “reflecteixen el DI consuetudinari”

3. LA CONDICIÓN DE MEMBRE DE L'ONU

A) L'ADQUISICIÓ DE LA CONDICIÓN DE MEMBRE

1) art. 3 Membres originaris. Complir doble condició:

⊗ Alternativa:

- haver participat en la Conferència de San Francisco (50 És.)
- haver signat la Declaració de les NU de 1-I-1942 (Polònia)

⊗ ratificar la Carta ONU

2) Admissió de nous Membres:

⊗ Requisits o condicions de fons art. 4.1

- CIJ Opinió consultiva 1948: Condicions de l'admissió d'un E. com a Membre de l'ONU
  - les condicions de l'art. 4.1 són exhaustives
  - no caben condicions addicionals (admetre a un E. a condició d'admetre a uns altres És.?)

⊗ Procediment a seguir art. 4.2

- CIJ Opinió consultiva 1950: Competència de la AG per a l'admissió d'un E. a l'ONU
  - la AG no pot decidir sense recomanació prèvia (Dº. de veto!) del CS

3) No hi ha ≠ entre drets i deures de EM originaris v. admesos

4) Hui, ONU 193 EM (Rep. de Sudan del Sud des de 14-VII-2011)

B) LA SUSPENSÍO DE L'EXERCICI DELS DRETS I PRIVILEGIS INHERENTS A LA CONDICÍO DE MEBRE

1) art. 5

⊖ La suspensió requereix:

- Una Res. del CS (Dº. de veto!) adoptant mesures de sanció (Capt. VII Carta) contra un EM
- Una Res. del CS (Dº. de veto!) recomanant a la AG la suspensió d'un EM
- Una Res. de la AG decidint la suspensió d'un EM

⊖ La restitució del EM suspés requereix una Res. del CS (Dº. de veto!) decidint la restitució

⊖ Abast de la suspensió:

- se suspenen els drets i privilegis inherents a la condició de EM
- NO se suspenen les obligs. del EM

2) Cap cas en la pràctica

C) LA PÈRDUA DE LA CONDICÍO D'ESTAT MEBRE

1) art. 6

⊖ Premissa ineludible: només per violació repetida de l'art. 2 (=Principis ONU)

⊖ Procediment

- Una Res. del CS (Dº. de veto!) recomanant a la AG la pèrdua de la condició de EM
- Una Res. de la AG decidint la pèrdua de la condició de EM

2) Cap cas en la pràctica (a ≠ SDN)

3) La Carta no regula la retirada voluntària (a ≠ SDN)

4. ELS ÒRGANS DE LES NACIONS UNIDES

1) Classes d'òrgans:

- ⊖ Òrgans principals: la Carta preveu 6 art. 7.1
- ⊖ Òrgans subsidiaris: art. 7.2

A) L'ASSEMBLEA GENERAL (AG)

1) És l'òrgan plenari i democràtic de l'ONU arts. 9 i 18.1

2) Competències:

⊖ generals:

- regla general: art. 10
- límit: art. 12

⊖ específiques: en multitud d'articles (condició de EM + arts. 11, 13, 14, 17, 18, etc.)

3) Adopció de resolucions

⊖ Procediment art. 18.2 i 3

⊖ Valor jurídic de les resolucions:

- la majoria són “recomanacions”: sense caràcter vinculant autònom
- excepcionalment, “decisions” obligatòries:
  - en matèries relatives a la condició de EM
  - en matèria pressupostària
  - aprovació del seu Reglament de règim intern
  - elecció del seu President i dels membres dels òrgans principals ONU

B) EL CONSELL DE SEGURETAT (CS)

- 1) Òrgan de composició restringida. art. 23
- 2) Competències:
  - ⊗ la més important: manteniment de la pau i seguretat int'els. art. 24.1
  - ⊗ altres:
    - compts. concurrents amb la AG
      - admissió, suspensió i expulsió de EEMM
      - elecció Judges de la CIJ
      - convocar Conf^a. Gnral. de Revisió de la Carta, etc.
    - compts. exclusives del CS:
      - mesures per a garantir l'execució d'una Sentència de la CIJ
      - crear òrgans subsidiaris
- 3) Adopció de resolucions
  - ⊗ Procediment art. 27
  - ⊗ Valor jurídic de les resolucions:
    - “recomanacions”: sense caràcter vinculant autònom
    - “decisions” obligatòries. art. 25

C) EL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (ECOSOC)

- 1) Òrgan de composició restringida. art. 61
- 2) Competències principals
  - ⊗ (consultives) elaboració d'informes, recomanacions i projectes de tdos. (art. 62)
  - ⊗ en matèria de OENU (arts. 63 i 64)
- 3) Procediment adopció resolucions i decisions art. 67

D) EL CONSELL D'ADMINISTRACIÓ FIDUCIÀRIA (CAF)

- 1) Capt. XII Carta: Règim int'l de admon. fiduciària arts. 76-77
- 2) Per a controlar-ho → es crea el CAF
- 3) Èxit de la descolonització → des de 1-XI-1994 el CAF suspén el seu treball

E) LA CORT INTERNACIONAL DE JUSTICIA (CIJ)

- 1) La CIJ és el “òrgan judicial principal” de l'ONU (art. 92), però no l'únic trib. int'l (art. 95)
- 2) EM en l'Estatut de la CIJ: art. 93
  - ⊗ ipso facto: tots els EM de l'ONU
  - ⊗ la resta d'És. si:
    - accepten l'Estatut de la CIJ
    - accepten les obligacions de l'art. 94 Carta
    - contribueixen equitativament a les despeses de la CIJ
- 3) Compt. contenciosa: per a solucionar controvèrsies entre És., sempre que tots dos És.:
  - ⊗ siguin EM en l'Estatut de la CIJ
  - ⊗ siguin És. parts en la controvèrsia de què es tracte
  - ⊗ siguin És. que hagen reconegut prèviament la competència de la CIJ per a jutjar-losla CIJ emetrà una Fallada (=sentència) obligatori per a les parts en la controvèrsia
- 4) Compt. consultiva: capacitat per a emetre Opinions consultives (=dictàmens) sobre qüestions jurídiques:
  - ⊗ Legitimitat activa per a sol·licitar una Opinió consultiva
  - ⊗ Les Opinions consultives no vinculen al sol·licitant
    - Excepció: els Convenis sobre privilegis i immunitats de l'ONU i dels OENU disposen que les Opinions consultives de la CIJ són vinculants

F) LA SECRETARIA

1) Composició. art. 97

⊙ Secretari General: mandat renovable de 5 anys

⊙ Personal de la Secretaria. art. 101

⊙ Són funcionaris int'els responsables exclusivament davant l'ONU art. 100

2) Competències de naturalesa:

⊙ tècnic-administrativa:

- actuar com a Secretari dels altres òrgans principals, excepte de la CIJ (art. 98)
- traduir tots els documents a tots els idiomes oficials de l'ONU
- ser el depositari dels tdos. int'els, etc.

⊙ política i diplomàtica:

- elaborar un informe anual de les activitats de l'ONU (art. 98, in fine),
- administrar les Operacions per al Manteniment de la Pau (OMP)
- plantejar al CS assumptes que puguin posar en perill el manteniment de la pau i seguretat int'els (art. 99), etc.

5. REFORMA I REVISIÓ DE LA CARTA DE LES NACIONS UNIDES

A) PROCEDIMENTS FORMALS PER A LA MODIFICACIÓ DE LA CARTA

1. LA REFORMA DE LA CARTA

- 1) art. 108
- 2) Requisits de procediment per a la reforma:
  - ⊙ EM han de manifestar-se a favor de la reforma:
    - en votar la proposta de reforma en la AG
    - en ratificar el text de la reforma
  - ⊙ Majoria de 2/3 de EM (128 de 193) a favor de la reforma en els dos moments (=p. democràtic)
  - ⊙ Entre els És. ratificants han d'estar els 5 membres permanents del CS (Dº. de veto!)
- 3) Conseqüència: la reforma entrarà en vigor PER A TOTS ELS EM
- 4) Carta reformada en 3 ocasions (augmenta el núm. de membres del CS i del ECOSOC i modifica els criteris de majoria)

2. LA CONFERÈNCIA GENERAL DE REVISIÓ

- 1) art. 109
- 2) “Comité de Preparatius” en 1955 → Comité Especial de la Carta i de l'Enfortiment del Paper de l'Organització en 1975
  - ⊙ Mai ha existit consens polític per a convocar la Confª. Gnral. de Revisió

B) ELS PROCEDIMENTS INFORMALS DE MODIFICACIÓ DE LA CARTA

1) Caducades per obsoletes les disposicions sobre “És. enemics” (arts. 53, 77 i 107)

⊖ Els “És. enemics” han sigut admesos com EM en l'ONU → són “És. amants de la pau” (art. 4).

2) Opinió CIJ 1971 sobre Namíbia. És un procediment excepcional. Requisits:

⊖ pràctica “constant i uniforme” d'un òrgan principal de l'ONU

⊖ “generalment acceptada” pels EM

⊖ “constitueix la prova d'una pràctica gnral. de l'ONU”

Un costum intern de l'ONU, com a norma de DI consuetudinari posterior a la Carta, modifica l'art. 27.3

3) Aquests 3 requisits han de complir-se sempre:

⊖ es compleixen respecte de l'adopció de resolucions per consens en la AG i el CS

⊖ no es compleixen amb la AGNU Res. 377 (V): “Unió pro pau”

6. ELS ORGANISMES ESPECIALITZATS DE LES NACIONS UNIDES

- 1) art. 57
- 2) Requisits per a ser OENU:
  - ⊙ Ser una OI, amb personalitat jurídica pròpia, ≠ de l'ONU
  - ⊙ En la pràctica, ser una OI de vocació universal i (a ≠ de l'ONU) amb finalitats específics
  - ⊙ Vincular-se amb l'ONU a través de l'art. 63 art. 63
- 3) En la pràctica, 19 OENU. Veure <http://www.un.org/es/aboutun/structure/#Others>
  - ⊙ “Vinculació amb l'ONU” no és relació de dependència jeràrquica, sinó descentralització funcional
    - Mecanismes de coordinació en arts. 58 i 63.2
- 4) Altres OI de vocació universal i finalitats específiques que, sense ser OENU, han celebrat acords de cooperació amb l'ONU:
  - ⊙ Organisme Internacional de l'Energia Atòmica (OIEA)
  - ⊙ Organització Mundial del Comerç (OMC)
  - ⊙ Autoritat Internacional de Fons Marins (AIFM)
  - ⊙ Cort Penal Internacional (CPI)
- 5) En la pràctica, l'ONU manté relacions de col·laboració amb moltes OI regionals
- 6) Tot això és el “sistema de les Nacions Unides” (o “sistema onusiano”)
  - ⊙ És el major intent en la història per institucionalitzar les relacions internacionals

